

1996 nr. 90 13. júní**Lögregluglög**

Tóku gildi 1. júlí 1997. *Breytt með:* L. 83/1997 (tóku gildi 6. júní 1997). L. 29/1998 (tóku gildi 29. apríl 1998). L. 78/1998 (tóku gildi 1. júlí 1998). L. 121/1999 (tóku gildi 30. des. 1999). L. 15/2000 (tóku gildi 28. apríl 2000). L. 49/2000 (tóku gildi 26. maí 2000). L. 155/2000 (tóku gildi 1. jan. 2001). L. 56/2002 (tóku gildi 14. maí 2002). L. 44/2003 (tóku gildi 3. apríl 2003). L. 56/2004 (tóku gildi 14. júní 2004). L. 46/2006 (tóku gildi 1. jan. 2007 nema 6. gr. og ákvæði til bráðabirgða sem tóku gildi 16. júní 2006). L. 85/2007 (tóku gildi 1. júlí 2007). L. 34/2008 (tóku gildi 31. maí 2008 nema ákvæði til bráðabirgða sem tók gildi 8. maí 2008). L. 82/2008 (tóku gildi 1. júní 2008, birt í Stjóttíð. 19. júní 2008). L. 88/2008 (tóku gildi 1. jan. 2009 nema brákv. VII sem tók gildi 21. júní 2008). L. 147/2008 (tóku gildi 1. jan. 2009). L. 162/2010 (tóku gildi 1. jan. 2011). L. 16/2011 (tóku gildi 4. mars 2011). L. 82/2011 (tóku gildi 1. sept. 2011 nema brákv. sem tók gildi 30. júní 2011). L. 126/2011 (tóku gildi 30. sept. 2011). L. 50/2012 (tóku gildi 26. júní 2012). L. 51/2014 (tóku gildi 31. maí 2014 nema 3. og 4. gr. sem tóku gildi 1. jan. 2015). L. 47/2015 (tóku gildi 1. jan. 2016 nema brákv. og 22. og 23. gr. sem tóku gildi 15. júlí 2015). L. 61/2016 (tóku gildi 22. júní 2016). L. 62/2016 (tóku gildi 1. jan. 2017). L. 141/2018 (tóku gildi 1. jan. 2019). L. 144/2018 (tóku gildi 29. des. 2018). L. 71/2019 (tóku gildi 5. júlí 2019). L. 75/2019 (tóku gildi 5. júlí 2019). L. 141/2019 (tóku gildi 1. jan. 2020). L. 50/2021 (tóku gildi 8. júní 2021). L. 112/2021 (tóku gildi 1. jan. 2022). L. 14/2023 (tóku gildi 6. apríl 2023; komu til framkvæmda skv. fyrirsmælum í 23. gr.; um lagaskil sjá 23. gr.).

Ef í lögum þessum er getið um ráðherra eða ráðuneyti án þess að málefnavið sé tilgreint sérstaklega eða til þess vísað, er átt við **dómsmálaráðherra** eða **dómsmálaráðuneyti** sem fer með lög þessi.

I. kafli. Hlutverk lögreglu o.fl.**■ 1. gr. Hlutverk.**

□ 1. Ríkið heldur uppi starfsemi lögreglu.

□ 2. Hlutverk lögreglu er:

a. að gæta almannaöryggis og halda uppi lögum og reglu, leitast við að tryggja réttaröryggi borgaranna og vernda eignarrétt, opinbera hagsmuni og hvers konar lögmæta starfsemi,

b. að stemma stigu við afbrotum og koma í veg fyrir afhafnir sem raska öryggi borgaranna og ríkisins,

c. að vinna að uppljóstran brota, stöðva ólögsmæta háttsemi og fylgja málum eftir í samræmi við það sem mælt er fyrir um í lögum um meðferð [sakamála]¹⁾ eða öðrum lögum,

d. að greiða götu borgaranna eftir því sem við á og aðstoða þá þegar hætta stöðjar að,

e. að veita yfirvöldum vernd eða aðstoð við framkvæmd starfa sinna samkvæmt fyrirsmælum laga eða venju eftir því sem þörf er á,

f. að starfa í samvinnu við önnur stjórnvöld og stofnanir sem hafa með höndum verkefni sem tengjast starfssviði lögreglu,

g. að sinna öðrum verkefnum sem henni eru falin í lögum eða leiðir af venju.

¹⁾ L. 88/2008, 234. gr.

■ 2. gr. Tengsl við þjóðarétt.

□ Lögregla skal í störfum sínum hafa í heiðri þær þjóðréttarlegu skuldbindingar sem Ísland hefur undirgengist.

■ 3. gr. Lögreglumenn.

□ Til lögreglumanna teljast þeir sem skipaðir eru eða settir til lögreglustarfs skv. [4. mgr.]¹⁾ 28. gr. eða ráðnir tímabundið skv. [5. mgr.]¹⁾ 28. gr.

¹⁾ L. 51/2014, 1. gr.

II. kafli. Skipulag lögreglu og ædsta stjórn.**■ 4. gr. Ædsta stjórn lögreglu.**

□ [Ráðherra]¹⁾ er ædsti yfirmaður lögreglunnar í landinu. Ríkislögreglustjóri fer með málefni lögreglunnar í umboði hans. . . .²⁾

¹⁾ L. 126/2011, 225. gr. ²⁾ L. 50/2021, 1. gr.

■ 5. gr. Ríkislögreglustjóri.

□ 1. Hlutverk ríkislögreglustjóra er:

a. að flytja og kynna lögreglustjórum boð og ákvarðanir ædstu handhafa ríkisvaldsins sem snerta starfsemi lögreglunnar með einum eða öðrum hætti og vinna að og fylgjast með að þeim ákvörðunum verði fylgt í starfsemi lögreglunnar,

b. að láta [ráðherra]¹⁾ í té upplýsingar um hvers konar lögreglumálefni sem hann getur notað til að undirbúa og byggja ákvarðanir sínar á,

c. að gera tillögur til [ráðherra]¹⁾ um almenn fyrirsmæli til lögreglustjóra,

d. að vinna að og gera tillögur um hagræðingu, samræmingu, framþróun og öryggi í starfsemi lögreglunnar,

e. að annast alþjóðasamskipti á sviði löggæslu,

f. að veita lögreglustjórum aðstoð og stuðning í lögreglustörfum,

g. að annast viðfangsefni sem eðli máls samkvæmt eða aðstæðna vegna kalla á miðstýringu eða samhæfingu á landsvísu eða samstarf við lögreglu í öðru landi,

h. að hafa með höndum yfirstjórn eða gefa fyrirsmæli um framkvæmd einstakra löggæsluverkefna sem krefjast viðamikils undirbúnings eða þátttöku lögreglumanna úr fleiri en einu umdæmi. Ríkislögreglustjóri skal að fengnu samþykki [ráðherra]¹⁾ tilkynna hlutaðeigandi lögreglustjóra eða lögreglustjórum ákvörðun sína varðandi stjórn löggæsluverkefnis með hæfilegum fyrirvara,

[i. að halda málaskrá um kærur sem berast lögreglu um afbrot með öllum nauðsynlegum upplýsingum sem mál varða, dagbók lögreglu með upplýsingum um erindi til lögreglu og úrlausn þeirra, skrá yfir handtekna menn og aðrar skrár sem nauðsynlegar eru í þágu löggæsluhagsmuna til að afstýra yfirvofandi hættu eða sporna við afbrotum. [Ráðherra]¹⁾ setur nánari reglur²⁾ um þessar skrár],³⁾

[j. að annast málefni almannavarna í umboði [ráðherra],¹⁾⁴⁾

[k. að starfrækja lögregluráð, sbr. 6. gr. a].⁵⁾

□ 2. Sérstök verkefni sem ríkislögreglustjóra ber að hafa með höndum eru:

a. . . .⁶⁾

b. [að starfrækja lögreglurannsóknardeild og greiningardeild sem rannsakar landráð og brot gegn stjórnskipan ríkisins og ædstu stjórnvöldum þess og leggur mat á hættu á hryðjuverkum og skipulagðri glæpastarfsemi],⁷⁾

c. að starfrækja almenna deild er annist kerfisbundna skráningu upplýsinga um lögreglumálefni, hafi umsjón með kaupum á ökutækjum, búnaði og fatnaði lögreglu og hafi reglulegt eftirlit með lögreglustöðvum, tækjum þeirra og búnaði,

d. að starfrækja alþjóðadeild er annist alþjóðleg boðskipti,

e. [að starfrækja rannsóknastofu sem hafi eftirlit með framkvæmd tæknirannsókna lögreglu, þar með rekstri miðlægra gagnagrunna lögreglu á sviði tæknirannsókna, annist erlend samskipti vegna tæknirannsókna og samstarf, haldi skrá um horfið fólk og hafi umsjón með störfum kennslanefndar og útgáfu leiðbeininga og verklagsreglna um tæknirannsóknir sem ríkislögreglustjóri setur],⁸⁾

[f. . . .]⁵⁾,⁹⁾

[g. að starfrækja almannavarnardeild sem annist verkefni á sviði almannavarna],¹⁰⁾

[h. að starfrækja mennta- og starfsþróunarsetur lögreglu, sbr. VIII. kafla],¹¹⁾

[i. að starfrækja stöðdeild sem annast m.a. framkvæmd ákvarðana um brottvísanir og frávísanir samkvæmt lögum um útlendinga].¹²⁾

□ 3. [Ráðherra]¹⁾ mælir nánar fyrir¹³⁾ um starfsemi ríkislögreglustjóra.

□ 4. [Heimilt er að skipa aðstoðarríkislögreglustjóra sem er staðgengill ríkislögreglustjóra.]¹⁴⁾

□ 5. Þegar ríkislögreglustjóri er svo við málsefni eða aðila riðinn að hann mætti eigi gegna dómarastörfum í því skal hann víkja sæti og setur [ráðherra]¹⁾ þá löghefan mann til meðferðar þess máls.

¹⁾ L. 162/2010, 141. gr. ²⁾ Rg. 577/2020. ³⁾ L. 15/2000, 10. gr. ⁴⁾ L. 82/2008, 35. gr. ⁵⁾ L. 50/2021, 2. gr. ⁶⁾ L. 47/2015, 23. gr. ⁷⁾ L. 46/2006, 1. gr. ⁸⁾ L. 56/2004, 1. gr. ⁹⁾ L. 78/1998, 1. gr. ¹⁰⁾ L. 44/2003, 10. gr. ¹¹⁾ L. 61/2016, 1. gr. ¹²⁾ L. 14/2023, 24. gr. ¹³⁾ Rg. 804/2007. Rg. 325/2021. ¹⁴⁾ L. 51/2014, 2. gr.

■ 6. gr. [Lögregluumdæmi og stjórn þeirra.

□ [1. Landið skiptist í nú lögregluumdæmi. Með lögreglu-stjórn fara lögreglustjórar sem hér segir:

1. Lögreglustjórinn á höfuðborgarsvæðinu.
2. Lögreglustjórinn á Vesturlandi.
3. Lögreglustjórinn á Vestfjörðum.
4. Lögreglustjórinn á Norðurlandi vestra.
5. Lögreglustjórinn á Norðurlandi eystra.
6. Lögreglustjórinn á Austurlandi.
7. Lögreglustjórinn á Suðurlandi.
8. Lögreglustjórinn á Suðurnesjum.
9. Lögreglustjórinn í Vestmannaeyjum.

□ 2. Umdæmamörk lögregluembætta skulu ákveðin í reglugerð¹⁾ sem ráðherra setur með hliðsjón af skipulagi annarrar opinberrar þjónustu í umdæmum og að höfðu samráði við lögreglustjóra, Samband íslenskra sveitarfélaga og landshlutasamtök sveitarfélaga.

□ 3. Ráðherra ákveður í reglugerð¹⁾ hvar aðalstöð lögreglustjóra skal staðsett og hvar lögreglustöðvar verða starfræktar, að höfðu samráði við lögreglustjóra.

□ 4. Lögreglustjóri ákveður hvaða starfsfólk hefur aðsetur á aðalstöð lögreglu annars vegar og á lögreglustöðvum hins vegar.

□ 5. Við embætti lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu og á Suðurnesjum er heimilt að skipa aðstoðarlögreglustjóra. Aðstoðarlögreglustjóri er staðgengill lögreglustjóra, sbr. þó 3. mgr. 28. gr. Öðrum lögreglustjórum er heimilt að ákveða að starfsmaður embættisins sé staðgengill lögreglustjóra enda fullnægi hann skilyrðum 2. mgr. 28. gr.

□ 6. Lögreglustjórar fara með stjórn lögregluliðs, hver í sínu umdæmi. Þeir annast daglega stjórn og rekstur lögreglunnar í umdæminu og bera ábyrgð á framkvæmd lögreglustarfa innan þess.

□ 7. Störf lögreglu skulu samhæfð og samræmd eftir því sem við verður komið. Ráðherra setur nánari reglur²⁾ um fyrirkomulag samvinnu lögregluembætta, að fengnum tillögum ríkislögreglustjóra.

□ 8. Lögreglustjórar fara með yfirstjórn leitar- og björgunaraðgerða á landi. Um björgun sem heyrir undir skipulag almannaavarna gilda sérstök lög. Ráðherra setur reglur³⁾ um samstarf lögreglu og björgunarsveita.]⁴⁾⁵⁾

□ [9. Héraðssaksóknari fer með lögreglustjórn á sínu verkswiði, sbr. 8. gr., og hefur stöðu og almennar heimildir lögreglustjóra samkvæmt þessum lögum og lögum um meðferð sakamála.]⁶⁾

¹⁾ Rg. 1150/2014. ²⁾ Rgl. 1053/2006. Rgl. 895/2016. ³⁾ Rg. 289/2003. ⁴⁾ L. 51/2014, 3. gr. ⁵⁾ L. 46/2006, 2. gr. ⁶⁾ L. 47/2015, 24. gr.

■ [6. gr. a. Lögregluráð.

□ 1. Í lögregluráði eiga sæti allir lögreglustjórar og héraðssaksóknari og er hlutverk þess að efla samráð á meðal lögreglustjóra. Markmið lögregluráðs er að samhæfa störf lögreglu með það að leiðarljósi að tryggja hagræðingu, framþróun og öryggi í starfsemi lögreglu.

□ 2. Ráðherra setur nánari reglur um starfsemi lögregluráðs.]¹⁾

¹⁾ L. 50/2021, 3. gr.

■ 7. gr. Starfssvæði lögreglu.

□ 1. Lögreglumenn hafa lögregluvald hvar sem er á landinu.

□ 2. Starfssvæði lögreglumanns er það umdæmi sem hann er skipaður, settur eða ráðinn til þess að starfa í.

□ 3. [Ráðherra]¹⁾ getur ákveðið að hluti lögregluliðs skuli gegna lögreglustörfum alls staðar á landinu. Hann setur reglur²⁾ um störf þess lögregluliðs og hvernig stjórn þess skuli háttað.

□ 4. Heimilt er að víkja frá ákvæði 2. mgr. í eftirfarandi tilvikum:

a. [Ríkislögreglustjóri getur ákveðið að höfðu samráði við lögreglustjóra að lögreglulið í einu umdæmi skuli tímabundið gegna lögreglustörfum í öðru umdæmi og ákveður þá jafnframt hver skuli fara með stjórn þess. [Ráðherra]¹⁾ getur samkvæmt tillögu ríkislögreglustjóra kveðið á um skipulagt samstarf lögregluliða við framkvæmd og stjórnun ákveðinna löggæsluverkefna og miðlun mannafla milli lögregluliða á tilteknu svæði til að gæta almannaoyggis og halda uppi lögum og reglu. Þá getur ráðherra samkvæmt tillögu ríkislögreglustjóra falið lögreglustjórum tímabundið tiltekin löggæsluverkefni utan síns umdæmis ef hagfelld þykir vegna staðháttá.]³⁾

b. Lögreglumanni er heimilt að fara út fyrir starfssvæði sitt til þess að ljúka lögregluaðgerð sem hann hefur hafð innan þess. Á sama hátt getur lögreglumaður unnið lögregluverk utan umdæmis síns ef verkefnið krefst þess eða brýna nauðsyn ber til.

c. Lögreglumanni, sem er að störfum en á leið um annað lögregluumdæmi, er heimilt að hafa afskipti af mönnum sem hann stendur að lögrotum.

□ 5. Lögreglumaður skal tilkynna yfirmanni sínum um aðgerðir sínar skv. b- og c-liðum 4. mgr. svo fljótt sem kostur er. Með sama hætti ber að tilkynna lögreglustjóra hlutaðeigandi umdæmis um aðgerðir lögreglumanns.

¹⁾ L. 162/2010, 141. gr. ²⁾ Rg. 774/1998. Rg. 335/2005. ³⁾ L. 29/1998, 2. gr.

■ 8. gr. [Lögreglurannsóknir.

□ [1. Lögreglan annast rannsókn brota undir stjórn héraðssaksóknara eða lögreglustjóra. Brot skal rannsaka í því umdæmi þar sem þau eru framin, sbr. þó ákvæði 2. mgr. þessarar greinar, b-liðar 2. mgr. 5. gr. og 35. gr. Ráðherra setur nánari reglur¹⁾ samkvæmt tillögu ríkissaksóknara um hvernig stjórn rannsóknar skuli háttað, hvenær brot skuli rannsakað undir stjórn ríkislögreglustjóra skv. b-lið 2. mgr. 5. gr. og um rannsóknaraðstoð. Ráðherra setur samkvæmt tillögu ríkissaksóknara nánari reglur um stjórn lögreglurannsóknar og samvinnu héraðssaksóknara og lögreglustjóra við rannsókn sakamála. Mæli sérstakar ástæður með því er ráðherra heimilt að tillögu ríkissaksóknara að kveða á um að rannsókn tiltekinna brotaflokka í umdæmi lögreglustjórans á Norðurlandi vestra og í Vestmannaeyjum fari fram í öðru umdæmi.

□ 2. Héraðssaksóknari annast rannsókn brota gegn XII. kafla, alvarlegra brota gegn 128.–129. gr., 179. gr., 247.–251. gr., 253.–254. gr., 262. gr., 264. gr. og 264. gr. a almennra

hegningarlaga, alvarlegra brota gegn skatta- og tollalögum, brota gegn lögum sem varða gjaldeyrismál, samkeppni, verðbréf, lánsviðskipti og aðra fjármálastarfsemi, umhverfisvernd, vinnuvernd, stjórn fiskveiða og annarra alvarlegra, óvenjulegra eða skipulagðra fjármunabrota sem tengjast atvinnurekstri eða verslun og viðskiptum [sem og brota gegn lögum um refsingar fyrir hópmorð, glæpi gegn mannúð, stríðsglæpi og glæpi gegn friði]²⁾ [og brota gegn kosningalögum].³⁾ Einnig er honum heimilt að annast rannsókn brota sem tengjast framangreindum brotum. Ríkissaksóknari getur falið héraðssaksóknara rannsókn annarra brota.

□ 3. Héraðssaksóknari annast móttöku tilkynninga á grundvelli laga um aðgerðir gegn peningþvætti og fjármögnun hryðjuverka. Héraðssaksóknari annast einnig greiningu á tilkynningum og miðlun upplýsinga sem fengnar eru með þeim hætti til annarra stjórnvalda að því marki sem nauðsynlegt er.

□ 4. Héraðssaksóknari skal vinna að endurheimt og upp-töku ólöglegs ávinnings af hvers kyns refsiverðri háttsemi í tengslum við lögreglurannsóknir við embætti hans og önnur lögreglustjóraembætti.⁴⁾

□ 5. ...⁵⁾

□ 6. Við embætti lögreglustjórans á höfuðborgarsvæðinu skal starfrækt tæknideild sem sinni vettvangsrannsóknnum, samburðarrannsóknnum og öðrum slíkum rannsóknnum og varðveiti fingrafarasafn lögreglu og ljósmyndasafn og haldi því við. Tæknideildin skal þjóna öllum lögregluumdæmum landsins og setur ríkislögreglustjóri nánari reglur um starfrækslu hennar.

□ [7. Lögreglustjórar og aðrir þeir sem fara með lögregluvald mega ekki rannsaka brot ef þeir eru vanhæfir til þess samkvæmt stjórnslögum, sbr. þó 5. mgr. 5. gr. Starfsmenn þess lögreglustjóra, sem vanhæfir er, geta þó rannsakað mál undir stjórn annars lögreglustjóra nema þeir séu sjálfir vanhæfir til að fara með málið samkvæmt stjórnslögum.]⁶⁾

□ [8. Ríkissaksóknari sker úr um valdsvið héraðssaksóknara gagnvart lögreglustjórum og milli lögreglustjóra innbyrðis, varðandi rannsóknir brota, ef vafi rís um það.]⁷⁾

¹⁾ Rg. 804/2007. Rg. 660/2017. ²⁾ L. 144/2018, 11. gr. ³⁾ L. 112/2021, 144. gr. ⁴⁾ L. 47/2015, 25. gr. ⁵⁾ L. 51/2014, 4. gr. ⁶⁾ L. 88/2008, 234. gr. ⁷⁾ L. 46/2006, 3. gr.

■ 9. gr. Handhafar lögregluvalds.

□ [1. Ríkislögreglustjóri, aðstoðarríkislögreglustjóri, héraðssaksóknari, varahéraðssaksóknari, lögreglustjórar, aðstoðarlögreglustjórar á höfuðborgarsvæðinu og á Suðurnesjum, ...¹⁾ löglærðir fulltrúar lögreglustjóra og lögreglumenn fara með lögregluvald.]²⁾

□ 2. [Ráðherra]³⁾ er heimilt í undantekningartilvikum að fela öðrum starfsmönnum lögregluvald tímabundið til að sinna sérstökum verkefnum.

□ 3. [Áhafnir varðskipa og gæsluflugvéla]⁴⁾ fara með lögregluvald þegar þær annast eða aðstoða við löggæslu.

□ 4. [[Tollyfirvöld],⁵⁾ löglærðir fulltrúar [þeirra]⁶⁾ og tollverðir fara með lögregluvald á sínu starfssviði og þegar þeir annast eða aðstoða við löggæslu.]⁷⁾

□ 5. Hreppstjórar fara með lögregluvald samkvæmt lögum um hreppstjóra.

□ 6. Héraðslögreglumenn fara með lögregluvald þegar þeir gegna starfinu.

□ 7. Þeir sem kvaddir eru lögreglu til aðstoðar lögum samkvæmt fara með lögregluvald á meðan þeir gegna starfanum.

□ 8. Nemar í [lögreglufræðum]¹⁾ fara með lögregluvald þegar þeir gegna lögreglustarfi.

□ [9. Sérfróðir starfsmenn héraðssaksóknara og lögreglustjóra hafa, samkvæmt nánari ákvörðun héraðssaksóknara eða lögreglustjóra, heimild til að annast skýrslutöku á rannsóknarstigi af sakborningum og vitnum.]²⁾

□ [10. Erlendir lögreglumenn sem koma til starfa hér á landi skv. 1. mgr. 11. gr. a fara með lögregluvald.]⁸⁾

¹⁾ L. 61/2016, 2. gr. ²⁾ L. 47/2015, 26. gr. ³⁾ L. 162/2010, 141. gr. ⁴⁾ L. 29/1998, 3. gr. ⁵⁾ L. 141/2019, 45. gr. ⁶⁾ L. 147/2008, 44. gr. ⁷⁾ L. 155/2000, 24. gr. ⁸⁾ L. 50/2021, 4. gr.

■ 10. gr. Héraðslögreglumenn.

□ 1. Lögreglustjóra er heimilt að fengnu samþykki ríkislögreglustjóra að ráða héraðslögreglumenn til starfa í umdæmi sínu, enda fullnægi þeir skilyrðum í [a-, b-, c-, d- og e-lið 1. mgr. 38. gr.]¹⁾

□ 2. Hlutverk héraðslögreglumanna er að gegna almennum löggæslustörfum þegar á þarf að halda, þar á meðal að halda uppi lögum og reglu á mannfundum og skemmtunum undir stjórn lögreglumanna.

□ 3. [Ráðherra]²⁾ setur reglur³⁾ um fjölda héraðslögreglumanna og störf þeirra.

□ 4. Héraðslögreglumenn njóta sömu réttinda og bera sömu skyldur og lögreglumenn á meðan þeir gegna lögreglustörfum.

¹⁾ L. 61/2016, 3. gr. ²⁾ L. 162/2010, 141. gr. ³⁾ Rg. 283/1997, sbr. 961/2008 og 1037/2008.

■ 11. gr. [Samvinna lögreglu við önnur stjórnvöld og stofnanir og aðra aðila.]¹⁾

□ 1. Lögreglan skal aðstoða ákærvaldið við störf þess.

□ [2. Lögregla skal, eftir því sem þörf er á, hafa gagnkvæmt samstarf við önnur stjórnvöld, stofnanir, félagsamtök og einkaaðila við lögreglurannsóknir, framkvæmd löggæslu og önnur verkefni. Er lögreglu og samstarfsaðilum heimilt að skiptast á upplýsingum, þar á meðal persónuupplýsingum, að því marki sem nauðsynlegt er, til að lögregla eða samstarfsaðili geti sinnt lögbundnu hlutverki sínu. Sérstaklega skal lögregla vinna með félagsmála-, heilbrigðis- og menntamálayfirvöldum að forvörnum eftir því sem tilefni gefst til og aðstæður leyfa og upplýsa þessa aðila um málefni sem krefjast afskipta þeirra.]¹⁾

¹⁾ L. 50/2021, 5. gr.

■ [11. gr. a. Samstarf við erlend lögregluvöld og alþjóðastofnanir.

□ 1. Lögregla skal eiga samstarf við erlend lögregluvöld og alþjóðastofnanir á sviði löggæslu. Við lögreglurannsóknir og framkvæmd annarra löggæsluverkefna er ríkislögreglustjóra, öðrum lögreglustjórum og héraðssaksóknara, að fengnu samþykki ríkislögreglustjóra, heimilt að taka á móti erlendum lögreglumönnum. Meðan á dvöl þeirra stendur starfa þeir undir stjórn og leiðsögn viðkomandi lögreglustjóra, eftir atvikum í samráði við hið erlenda lögregluvöld. Ríkislögreglustjóri ákveður hvort erlendir lögreglumenn hér á landi skuli fara með lögregluvald. Í sama tilgangi er ríkislögreglustjóra, öðrum lögreglustjórum og héraðssaksóknara, að fengnu samþykki ríkislögreglustjóra, heimilt að senda lögreglumenn tímabundið til starfa erlendis. Við störf þeirra erlendis njóta þeir sömu réttinda og bera sömu skyldur og hér á landi.

□ 2. Lögreglu er heimilt að skiptast á upplýsingum úr ökutækjaskrá og upplýsingum um erfðaefni og fingraför við erlend lögregluvöld í löggæslutilgangi. Jafnframt er lögreglu heimilt að miðla öðrum persónuupplýsingum sem

tengjast þessum upplýsingum beint, eftir atvikum í samræmi við ákvæði laga um framsal sakamanna og aðra aðstoð í sakamállum. Heimilt er að miðla framangreindum upplýsingum að því marki sem nauðsynlegt er til að ná áætluðum tilgangi.

□ 3. Ráðherra er heimilt að setja nánari reglur¹⁾ um samstarf lögreglu við erlend lögreglufirvöld og alþjóðastofnanir, þar á meðal um vopnaburð erlendra lögreglumanna og upplýsingaskipti skv. 2. mgr., einkum að því er varðar gagnkvæma notkun gagnagrunna og aðgang að þeim.]²⁾

¹⁾ Rgl. 690/2022. ²⁾ L. 50/2021, 6. gr.

■ **12. gr. Samstarfsnefndir lögreglu og sveitarfélaga.**

□ 1. [Í hverju lögregluumdæmi skulu starfa ein eða fleiri samstarfsnefndir um málefni lögreglunnar. Í samstarfsnefnd skulu sitja lögreglustjóri viðkomandi lögregluumdæmis, sem jafnframt er formaður hennar, og sveitarstjórar þeirra sveitarfélaga sem eru í lögregluumdæminu eða eru á því svæði þar sem nefndin starfar. Fundi skal halda eigi sjaldnar en tvisvar á ári.]¹⁾

□ 2. Nefndin er vettvangur fyrir samskipti og samvinnu lögreglunnar og sveitarfélaga í umdæminu. Hún gerir m.a. tillögur um úrbætur í málefnum sem varða löggæslu í umdæmi hennar og beitir sér fyrir því að almenningi verði kynnt starfsemi lögreglunnar.

¹⁾ L. 51/2014, 6. gr.

III. kaffi. Skyldur lögreglumanna og framkvæmd lögreglustarfa.

■ **13. gr. Almennar reglur.**

□ 1. Handhafa lögregluvalds ber að sýna árvekni í starfi sínu og kunna glögg skil á skyldum sínum og þeirri ábyrgð sem starfinu fylgir.

□ 2. Handhafa lögregluvalds ber að rækja starfa sinn af kostgæfni og samviskusemi og ávallt gæta fyllstu hlutlægni og réttisýni. Þeir skulu gæta þess að mönnum verði ekki gert tjón, óhagræði eða miski framur en óhjákvæmilegt er eftir því sem á stendur. Ekki mega þeir beita sakaðan mann harðræði fram yfir það sem lög heimila og nauðsynlegt er til þess að vinna bug á móttþróa hans gegn lögmætum aðgerðum né á annan hátt beita hann ólögmætri þvingun í orði eða verki, svo sem með hótunum.

□ 3. [Við framkvæmd starfa sinna skulu handhafar lögregluvalds bera á sér sérstök skilríki. Ráðherra ákveður útlit, efni og notkun lögregluskilríkja með reglugerð.]¹⁾²⁾

¹⁾ Rg. 380/2019. ²⁾ L. 29/1998, 4. gr.

■ **14. gr. Valdbeiting.**

□ Handhöfum lögregluvalds er heimilt að beita valdi við framkvæmd skyldustarfa sinna. Aldrei mega þeir þó ganga lengra í beitingu valds en þörf er á hverju sinni.

■ **15. gr. Aðgerðir í þágu almannafríðar, allsherjarreglu o.fl.**

□ 1. Lögreglu er heimilt að hafa afskipti af borgurunum til að halda uppi almannafríði og allsherjarreglu eða koma í veg fyrir yfirvofandi röskun til að gæta öryggis einstaklinga eða almennings eða til að afstýra afbrotum eða stöðva þau.

□ 2. Í þessu skyni er lögreglu m.a. heimilt að taka í sínar hendur umferðarstjórn, banna dvöl á ákveðnum svæðum, svo sem með því að girða af eða hindra umferð um þau, taka í sínar vörslur hættulega muni, vísa á brott eða fjarlægja fólk, fyrirskipa stöðvun eða breytingu á aðgerðum eða starfsemi, fara inn á svæði í einkaeign og fyrirskipa brottflutning fólks af þeim.

□ 3. [Ef uggvænt þykir að óspektir verði á mótmælafundi, í kröfugöngu eða á annarri slíkri samkomu á opinberum stað

er lögreglu heimilt að banna að maður breyti andliti sínu eða hylji það eða hluta þess með grímu, hettu, málningu eða öðru þess háttar sem er til þess fallið að koma í veg fyrir að kennsl verði borin á hann.]¹⁾

□ 4. Óhlýðnist maður fyrirmælum lögreglu [skv. 2. og 3. mgr.]¹⁾ getur hún gripið til nauðsynlegra ráðstafana á hans kostnað til að koma í veg fyrir að óhlýðni hans valdi tjóni eða stofni almenningi í hættu.

□ 5. Lögreglu er heimilt að krefjast þess að maður segi til nafns síns, kennitölu og heimilisfangs og sýni skilríki því til sönnunar.

□ 6. Lögreglu er heimilt að hafa afskipti af málefnum sem samkvæmt lögum heyra undir önnur stjórnvöld ef það er talið nauðsynlegt til að stöðva eða koma í veg fyrir alvarlega röskun á almannafríði og allsherjarreglu og ekki næst til viðkomandi stjórnvalds eða aðgerðir af þess hálfu eru útilokaðar, þýðingarlausar eða fyrirsjáanlegt er að þær muni hefjast of seint. Tilkynna skal hlutaðeigandi stjórnvaldi um aðgerðir lögreglu svo fljótt sem auðið er.

¹⁾ L. 56/2002, 2. gr.

■ **16. gr. Heimild til handtöku.**

□ 1. Handhafa lögregluvalds er heimilt að handtaka mann og færa á lögreglustöð eða á annan stað þar sem lögregla hefur aðstöðu:

a. í þeim tilgangi að halda uppi lögum og reglu, svo sem ef maður ærist á almannafræri eða veldur þar hneyksli eða hættu á óspektum,

b. ef hann hefur hér ekki landvistarleyfi,

[c. ef hann á að afplána refsingu,

d. ef hann hefur leyfislaust vikið úr fangelsi,

e. ef rökstuddur grunur leikur á að hann hafi rofið í verulegum atriðum skilyrði sem honum hafa verið sett í skilorðsbundnum dóm, reynslulausn eða náðun.]¹⁾

□ 2. Lögregla skal gera manni grein fyrir ástæðum þess að hann er færður á starfsstöð lögreglu. Ekki má halda manni lengur en nauðsyn ber til.

¹⁾ L. 88/2008, 234. gr.

■ **17. gr. Leit á mönnum.**

□ 1. Lögreglu er heimilt ef ástæða er til að leita að vopnum eða öðrum hættulegum munum á hverjum þeim sem fjarlægður er eða handtekinn af lögreglu.

□ 2. Sé maður vistaður í fangageymslu er lögreglu heimilt að leita á honum og taka til varðveislu muni sem hann hefur á sér og hann getur notað til þess að vinna tjón á sjálfum sér eða öðrum. Ef ástand manns eða aðstæður að öðru leyti gefa tilefni til er heimilt að taka af honum peninga og muni sem hann hefur á sér og hætta þykir á að geti skemmst, eyðilagst eða glatast.

□ 3. Verðmætum, sem lögregla tekur til varðveislu skv. 2. og 3. mgr., ber að skila aftur þegar maður er látinn laus, enda séu ekki skilyrði til að leggja hald á þau samkvæmt lögum um meðferð [sakamála].¹⁾

¹⁾ L. 88/2008, 234. gr.

■ **18. gr. Afskipti af börnum.**

□ Lögreglu ber að hafa afskipti af börnum yngri en 16 ára sem eru á stöðum þar sem heilsu þeirra eða velferð er alvarleg hættu búin og koma þeim í hendur forsjármanna eða barnaverndaryfirvalda ef nauðsynlegt þykir.

■ **19. gr. Skylda til að hlýða fyrirmælum lögreglu.**

□ Almenningi er skylt að hlýða fyrirmælum sem lögreglan gefur, svo sem vegna umferðarstjórnar eða til þess að halda uppi lögum og reglu á almannafræri.

■ **20. gr.** *Skylda til að aðstoða lögreglu.*

□ 1. Ef nauðsyn ber til getur lögregla kvatt sér til aðstoðar hvern fulltíða mann, þar á meðal til að afstýra óreglu eða óspektum á almannafæri. Maður er skyldur til að hlýða kvaðningu lögreglu ef hann getur veitt aðstoð án þess að stofna lífi, heilbrigði, velferð eða verulegum hagsmunum sjálfs sín eða nánustu vandamanna í hættu.

□ 2. Þeir sem kvaddir eru lögreglunni til aðstoðar skv. 1. mgr. fara með lögregluvald meðan þeir gegna starfinu og njóta sömu verndar og aðrir lögreglumenn.

■ **21. gr.** *Bann við að tálma lögreglu í störfum sínum.*

□ Enginn má á neinn hátt tálma því að maður gegni lög-reglustörfum.

■ **22. gr.** *Pagnarskylda.*

□ 1. [Lögreglumenn eru bundnir þagnarskyldu skv. X. kafla stjórnsýslulaga. Sama gildir um annað starfslíð lögreglu.]¹⁾

□ 2. ...¹⁾

□ [3. Ákvæði 1. mgr. skal ekki vera því til fyrirstöðu að lög-reglan veiti [tollyfirvöldum]²⁾ aðgang að málaskráum sínum og öðrum upplýsingum sem lögregla býr yfir og varða ætluð brot á tollalögum, lögum um ávana- og fíkniefni eða öðrum lögum sem [tollyfirvöldum]²⁾ ber að framfylgja, enda séu upplýsingarnar nauðsynlegar í þágu greiningarstarfs [tollyfir-valda].²⁾³⁾

¹⁾ L. 71/2019, 5. gr. ²⁾ L. 141/2019, 46. gr. ³⁾ L. 147/2008, 45. gr.

■ **23. gr.** *Afskipti af eigin málum eða nákominna vandamanna.*

□ Starfsmanni lögreglu er í starfi sínu óheimilt að aðhafast í eigin málum eða nákominna vandamanna nema afskipti hans af máli séu nauðsynleg til verndar lífi eða heilsu manna eða eignum gegn yfirvofandi hættu eða hætta sé á að frestun aðgerðar muni leiða til þess að tilgangi hennar verði ekki náð.

■ **24. gr.** *Afskipti af vinnudeilum.*

□ Lögreglu er óheimilt að hafa önnur afskipti af vinnudeilum en að halda þar, eins og annars staðar, uppi friði og afstýra skemmdum, meiðslum og vandræðum.

■ **25. gr.** *Lögreglustörf utan vinnutíma.*

□ 1. Lögreglumanni er heimilt að sinna lögreglustörfum í frítíma sínum ef:

a. þess er þörf til verndar lífi eða heilsu fólks eða verulegum opinberum hagsmunum,

b. þess er þörf til að afstýra eða stöðva alvarlegt lögbrot eða

c. þess er þörf til að handtaka megi mann sem grunaður er um alvarlegan refsiverðan verknað.

□ 2. Hafi lögreglumaður haft afskipti af máli skv. 1. mgr. ber honum tafarlaust að tilkynna það yfirmanni sínum. Hafi hann unnið slík verk utan starfsumdæmis síns skal hann tilkynna það lögreglustjóra þess umdæmis.

■ **26. gr.** *Heimild til að fela lögreglu tollgæslustörf.*

□ [Ráðherra]¹⁾ er heimilt að ákveða með samkomulagi við [ráðherra er fer með tekjuöflun ríkisins]²⁾ að lögreglumenn skuli gegna tollgæslustörfum jafnframt öðrum löggæslustörfum eftir nánari fyrirmælum lögreglustjóra og eftir reglum sem settar eru í samráði við [tollyfirvöld].³⁾ Þar sem slík starfstílhögun er ákveðin skal þess getið í auglýsingu um starf lögreglumanns.

¹⁾ L. 162/2010, 141. gr. ²⁾ L. 126/2011, 225. gr. ³⁾ L. 141/2019, 46. gr.

IV. kafli. [Um veitingu starfa í lögreglu og starfslok.]¹⁾

¹⁾ L. 56/2002, 4. gr.

■ **27. gr.** *Fjöldi lögreglumanna.*

□ 1. Ráðherra ákveður á hverjum tíma í samráði við ríkislögreglustjóra að fengnum tillögum hlutaðeigandi lögreglustjóra fjölda lögreglumanna í hverju umdæmi.

□ [2. Ráðherra ákveður á hverjum tíma í samráði við ríkislögreglustjóra, að fengnum tillögum héraðssaksóknara, fjölda lögreglumanna hjá embætti héraðssaksóknara.]¹⁾

¹⁾ L. 47/2015, 27. gr.

■ **28. gr.** [Veiting starfa í lögreglu.

□ 1. [Ráðherra skipar ríkislögreglustjóra og lögreglustjóra til fimm ára í senn. Ráðherra er heimilt að skipa aðstoðarríkislögreglustjóra, sbr. 4. mgr. 5. gr., og aðstoðarlögreglustjóra á höfuðborgarsvæðinu og Suðurnesjum til fimm ára í senn, sbr. 5. mgr. 6. gr.

□ 2. Ríkislögreglustjóri, aðstoðarríkislögreglustjóri, lög-reglustjórar [og]¹⁾ aðstoðarlögreglustjórar sem eru staðgenglar lögreglustjóra ...¹⁾ skulu auk almennra hæfisskilyrða til þess að hljóta skipun í embætti á vegum ríkisins jafnframt fullnægja eftirtöldum skilyrðum:

a. ...²⁾

b. hafa íslenskan ríkisborgararétt,

c. vera svo á sig komnir andlega og líkamlega að þeir geti gegnt embættinu,

d. vera lögráða og hafa aldrei misst forræði á búi sínu,

e. [hafa hvorki hlotið fangelsisdóm fyrir refsiverðan verknað sem framinn var eftir að þeir urðu fullra 18 ára]³⁾ né sýnt af sér háttsemi sem getur rýrt það traust sem lögreglustjórar verða almennt að njóta,

f. [hafa lokið embættisprófi eða grunnnámi ásamt meist-araprófi í lögum].²⁾

□ 3. Nú eru fleiri en einn aðstoðarlögreglustjóri við embætti og skal þá einn þeirra vera staðgengill lögreglustjóra. Þeir aðstoðarlögreglustjórar sem ekki eru staðgenglar lögreglustjóra skulu fullnægja skilyrðum [b–e-liða 2. mgr.]²⁾ til skipunar í embætti, auk eftirtalinna skilyrða um menntun og starfs-reynslu:

a. hafa lokið [embættisprófi eða grunnnámi ásamt meist-araprófi í lögum],²⁾ eða lokið námi frá Lögregluskóla ríkis-ins [eða diplómaprófi í lögreglufræðum sem jafngildir a.m.k. 120 stöðluðum námseiningum, sbr. ákvæði laga um háskóla, nr. 63/2006, þ.m.t. starfsnám á vegum lögreglunnar],¹⁾ svo og stjórnunarnámi eða öðru sambærilegu námi,

b. hafa í þrjú ár gegnt lögfræðistörfum að aðalstarfi eða verið stjórnandi innan lögreglunnar, en leggja má saman starfstíma í þessum greinum.

□ 4. Lögreglustjóri skipar yfirlögregluþjóna og aðstoðaryf-irlögregluþjóna til fimm ára í senn og aðra lögreglumenn til starfa innan embættis síns með sama hætti til fimm ára í senn ...²⁾ Hver sá sem er skipaður lögreglumaður skal hafa lokið prófi frá Lögregluskóla ríkisins [eða diplómaprófi í lögreglufræðum sem jafngildir a.m.k. 120 stöðluðum náms-einingum, þ.m.t. starfsnám á vegum lögreglunnar].¹⁾ Til að staðreyna hvort viðkomandi uppfyllir skilyrði e-liðar 2. mgr. er lögreglu heimilt að afla upplýsinga úr sakaskrá og mála-skrám lögreglu. Ráðherra setur í reglugerð⁴⁾ nánari fyrirmæli um starfsstig innan lögreglunnar. Um öflun málaskráupplýs-inga, þar á meðal umfang upplýsingaöflunarinnar, fræðslu til umsækjenda og starfsmanna í aðdraganda uppflettingar og andmælarétt þeirra, skal nánar mælt fyrir í reglugerð.⁵⁾

□ 5. Ríkislögreglustjóri getur heimilað lögreglustjórum að ráða mann tímabundið til lögreglustarfa vegna orlofstöku,

veikinda- eða slysaforfalla eða tímabundinna leyfa lögreglumanna þó að hann hafi ekki lokið [prófi frá Lögregluskóla ríkisins eða diplómaprófi í lögreglufræðum sem jafngildir a.m.k. 120 stöðluðum námseiningum, þ.m.t. starfsnám á vegum lögreglunnar, enda fullnægi hann skilyrðum í a-, b-, c-, d- og e-lið 1. mgr. 38. gr. og enginn með próf frá Lögregluskóla ríkisins eða diplómaprófi í lögreglufræðum sem jafngildir a.m.k. 120 stöðluðum námseiningum, þ.m.t. starfsnám á vegum lögreglunnar, er tiltækur í stöðuna].¹⁾⁶⁾

¹⁾ L. 61/2016, 4. gr. ²⁾ L. 50/2021, 7. gr. ³⁾ L. 141/2018, 17. gr. ⁴⁾ Rg. 1051/2006, sbr. 1043/2013. ⁵⁾ L. 51/2014, 7. gr. ⁶⁾ L. 46/2006, 5. gr.

■ **[28. gr. a. Heimild til að afla upplýsinga úr sakaskrá og málaskrá lögreglu.**

□ Engan má skipa, setja eða ráða til starfa hjá lögreglu sem hefur [hlotið fangelsisdóm fyrir refsiverðan verknað sem framinn var eftir að hann varð fullra 18 ára]¹⁾ eða sýnt af sér háttsemi sem getur rýrt það traust sem starfsmenn lögreglu verða almennt að njóta. Til þess að staðreyna þetta er lögreglu heimilt að afla upplýsinga úr sakaskrá og málaskrá lögreglu.²⁾

¹⁾ L. 141/2018, 18. gr. ²⁾ L. 51/2014, 8. gr.

■ **[29. gr. Heitstafur.**

□ Allir lögreglumenn sem eru skipaðir eða ráðnir til starfa skulu vinna svofellt heit: Því heiti ég og legg við drengskap minn og heiður að lögreglumannsstarfa minn skal ég rækja með kostgæfni og samvisskusemi í hvívetna og vinna að því eftir fremsta megni að halda uppi stjórnarskrá lýðveldisins og öðrum lögum þess.

■ **[29. gr. a. Starfslokaaldur.**

□ Lögreglumenn skulu leystir frá embætti þegar þeir eru orðnir fullra 65 ára eða fyrr, eftir því sem [ráðherra]¹⁾ ákveður með reglugerð.²⁾

¹⁾ L. 162/2010, 141. gr. ²⁾ L. 56/2002, 3. gr.

V. kafli. Atriði sem varða starfskjör lögreglumanna.

■ **[30. gr. Bótageiðslur.**

□ Ríkissjóður skal bæta lögreglumönnum líkamstjón og munatjón sem þeir verða fyrir vegna starfs síns. Greiða skal bætur fyrir missi framfaranda ef því er að skipta.

■ **[31. gr. Bann við verkföllum.**

□ Lögreglumenn mega hvorki gera verkfall né taka þátt í verkfallsboðun.

■ **[32. gr. Aukastörf.**

□ 1. Heimilt er að fela lögreglumanni að vinna fyrir sanngjarnt endurgjald aukastörf í þágu ríkisins, enda valdi það ekki vanrækslu á þeim störfum er stöðu hans fylgja.

□ 2. Áður en lögreglumaður hyggst, samhliða starfi sínu, taka við launuðu starfi í þjónustu annars aðila, ganga í stjórn atvinnufyrirtækis eða stofna til atvinnurekstrar ber honum að skýra lögreglustjóra frá því. Innan tveggja vikna skal lögreglumanni skýrt frá því ef áður nefnd starfsemi telst ósamrýmanleg stöðu hans og honum bannað að hafa hana með höndum. Bera má slíkt bann undir ríkislögreglustjóra.

□ 3. Rétt er að banna starfsmanni slíka starfsemi sem í 2. mgr. segir ef það er síðar leitt í ljós að hún megi ekki saman fara starfi hans í þjónustu ríkisins.

□ 4. Við mat á því hvort starfsemi teljist ósamrýmanleg lögreglustarfi skal horft til þess hvort ástæða er til að ætla að aukastarfið valdi vanrækslu á þeim störfum sem stöðu hans fylgja, ástæða er til að ætla að það brjóti á einhvern hátt í bága við lögreglustarfið eða það geti með öðrum hætti hamlað því að viðkomandi geti sinnt lögreglustarfinu forsvaranlega.

□ 5. [Ráðherra]¹⁾ setur almennar reglur²⁾ um hvaða aukastörf teljist heimil.

¹⁾ L. 162/2010, 141. gr. ²⁾ Rgl. 919/2019.

VI. kafli. Löggæslukostnaður.

■ **[33. gr. Kostnaður við rekstur lögreglu.**

□ Kostnaður af starfsemi lögreglunnar greiðist úr ríkissjóði.

■ **[34. gr. Sérstakur löggæslukostnaður.**

□ 1. . . .¹⁾

□ 2. [Lögreglustjóra er heimilt í sérstökum reglum²⁾ sem [ráðherra]³⁾ setur að]¹⁾ kveða á um greiðslu kostnaðar af gæslustörfum vegna framkvæmda á almannafæri og flutnings á óvenjulegum eða hættulegum farmi þar sem lögreglustjóri telur nauðsynlegt að fyrirskipa slíka löggæslu.

□ [Heimilt er að leggja á gjöld sem ætlað er að standa undir kostnaði við vinnu lögreglu vegna bakgrunnsathugunar á einstaklingi og útgáfu öryggisvottunar í samræmi við reglugerð sem ráðherra setur. Við ákvörðun gjalda er heimilt að leggja til grundvallar kostnað vegna vinnu við stofnun og skráningu máls, úrvinnslu gagna, skoðunar, skráningar og vöktunar í skráningarkerfum lögreglu eða öðrum gagnagrunnum og stjórnsýslulegrar meðferðar, svo sem nánar er kveðið á um í reglugerð. Skilyrði gjaldtöku er að kveðið sé á um heimild til bakgrunnsathugunar í lögum. Ráðherra staðfestir gjaldskrá þjónustunnar. Gjaldskrá skal birt með tryggum hætti þar sem m.a. er kveðið nánar á um fjárhæð gjalds, sundurliðun þess ef við á og innheimtu.]⁴⁾

¹⁾ L. 85/2007, 28. gr. ²⁾ Rg. 289/2004. ³⁾ L. 162/2010, 141. gr. ⁴⁾ L. 50/2012, 23. gr.

VII. kafli. [Kærur og kvartanir á hendur lögreglu.]¹⁾

¹⁾ L. 62/2016, 1. gr.

■ **[35. gr. [Eftirlitsnefnd.**

□ 1. Ráðherra skipar nefnd sem hefur eftirlit með störfum lögreglu. Nefndin er sjálfstæð stjórnsýslunefnd og er ekki unnt að skjóta ákvörðunum hennar til æðra stjórnvalds.

□ 2. Nefndin skal skipuð þremur mönnum og jafnmörgum til vara. Nefndarmenn skulu hafa lokið embættis- eða meistaraþrófi í lögfræði. Mannréttindaskrifstofa Íslands tilnefnir einn nefndarmann, Lögmannafélag Íslands annan en ráðherra skipar þann þriðja án tilnefningar og skal hann jafnframt vera formaður nefndarinnar. Varamenn skulu tilnefndir og skipaðir á sama hátt. Nefndarmenn skulu skipaðir til fjögurra ára í senn. Formaður ræður starfsmenn eftirlitsnefndar. Ráðherra ákveður laun og önnur starfskjör nefndarmanna.]¹⁾

¹⁾ L. 62/2016, 1. gr.

■ **[35. gr. a. Hlutverk eftirlitsnefndar.**

□ [1. Hlutverk eftirlitsnefndar er að:

a. taka við kæru á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans,

b. taka til meðferðar kvartanir vegna starfsaðferða lögreglu eða framkomu starfsmanns lögreglu sem fer með lögregluvald; berist slíkar kvartanir til annarra embætta eða stofnana skulu þær framsendar nefndinni án tafar,

c. taka atvik og verklag lögreglu til skoðunar að eigin frumkvæði þegar nefndin telur tilefni til.

□ 2. Nefndin skal taka rökstudda afstöðu til hinnar ætluðu aðfinnsluverðu starfsaðferðar eða framkomu og senda viðeigandi embætti kvörtun til frekari meðferðar ef tilefni er til.

□ 3. Nefndin skal fylgjast með meðferð viðkomandi embættis á erindum sem stafa frá henni og embætti sem fá til meðferðar kvartanir sem heyra undir nefndina skulu tilkynna henni um niðurstöður þeirra. Nefndin skal einnig senda viðeigandi embætti eða eftir atvikum öðrum stjórnvöldum at-

hugasemdir sínar við afgreiðslu einstakra mála eða tilmæli um aðrar aðgerðir ef henni þykir tilefni til.

□ 4. Berist nefndinni erindi um ætlaða refsiverða háttsemi skal erindinu beint án tafar til héraðssaksóknara eða eftir atvikum ríkissaksóknara. Hið sama á við ef einstaklingur lætur lífið eða verður fyrir stórfelldu líkamstjóni í tengslum við störf lögreglu, óháð því hvort grunur er um refsivert brot.

□ 5. Nefndin skal vísa erindum frá séu tvö ár liðin frá þeirri háttsemi sem kvörtun lýtur að nema sérstakar ástæður mæli með því að taka málið til meðferðar.

□ 6. Ríkissaksóknara, héraðssaksóknara og lögreglustjór- um, þ.m.t. ríkislögreglustjóra, er skylt að afhenda nefndinni þær upplýsingar sem hún þarf til að sinna starfsskyldum sínum.

□ 7. Nefndin er bundin þagnarskyldu skv. X. kafla stjórn- sýslulaga, nr. 37/1993. Nefndin er einnig bundin þagnar- skyldu um efni gagna og upplýsinga sem hún fær frá ákæru- valds- og löggæsluembættum á sama hátt og starfsmenn þeirra embætta.

□ 8. Ráðherra setur nánari reglur¹⁾ um starfsemi nefndarinn- ar, þar á meðal um tímafrest, eftirfylgni mála og birtingu upplýsinga.]²⁾³⁾

¹⁾ Rgl. 222/2017. ²⁾ L. 50/2021, 8. gr. ³⁾ L. 62/2016, 1. gr.

■ [35. gr. b. Meðferð kæru á hendur starfsmanni lögreglu.

□ [1. Héraðssaksóknari rannsakar kæru á hendur starfs- manni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot við framkvæmd starfa hans. Hið sama á við um atvik þegar maður lætur lífið, hann verður fyrir stórfelldu líkamstjóni eða lífi manns er hætta búin í tengslum við störf lögreglu, óháð því hvort grun- ur er um refsivert brot. Ef rannsókn á því máli leiðir til þess að rannsakað er annað eða önnur brot skal héraðssaksóknari ákveða hvort hann fari jafnframt með rannsókn þeirra brota.

□ 2. Héraðssaksóknari rannsakar kæru á hendur starfsmanni lögreglu fyrir ætlað refsivert brot utan starfs, varði brot þyngri refsingu en tveggja ára fangelsi, eða varði brot gegn ákvæði XXII. eða XXIII. kafla almennra hegningarlaga, nr. 19/1940.

□ 3. Ríkissaksóknari fer með rannsókn skv. 1. og 2. mgr. ef rannsókn beinist að lögreglumanni sem starfar hjá héraðs- saksóknara eða öðrum starfsmanni hans. Við meðferð slíkra mála getur ríkissaksóknari beitt þeim heimildum sem lög- regla hefur endranær. Lögreglu ber að veita ríkissaksóknara aðstoð við rannsókn mála samkvæmt þessari málsgrein eftir því sem óskað er.

□ 4. Héraðssaksóknari eða ríkissaksóknari skal taka ákvörð- un um hvort hefja skuli rannsókn eða vísa kæru frá svo fljótt sem verða má, þó eigi síðar en þremur mánuðum frá móttöku kæru. Um málsmeðferð fer eftir lögum um meðferð saka- mála.

□ 5. Héraðssaksóknara eða ríkissaksóknara ber að tilkynna eftirlitsnefnd um rannsókn máls skv. 1. og 2. mgr. sem og um afdrif máls.

□ 6. Lögreglustjórum ber að vekja athygli héraðssaksóknara á ætluðum brotum starfsmanna sinna skv. 1. málsl. 1. mgr. eða á atvikum skv. 2. málsl. 1. mgr.]¹⁾²⁾

¹⁾ L. 50/2021, 9. gr. ²⁾ L. 62/2016, 1. gr.

VIII. kafli. [Menntun lögreglu.]¹⁾

¹⁾ L. 61/2016, 5. gr.

■ 36. gr. [Áætlun um endurnýjun í lögreglu ríkisins.

□ Ríkislögreglustjóri gerir ár hvert greiningu á æskilegum fjölda nemenda í starfsnámi hjá lögreglu á grundvelli áætlun- ar um endurnýjun í lögreglu ríkisins. Hafa skal þá greiningu

til hliðsjónar við mat á inntöku nema í starfsnámi hjá lögreglu ár hvert.]¹⁾

¹⁾ L. 61/2016, 5. gr.

■ 37. gr. [Mennta- og starfsþróunarsetur lögreglu.

□ 1. Mennta- og starfsþróunarsetur lögreglu starfar innan embættis ríkislögreglustjóra.

□ 2. Hlutverk mennta- og starfsþróunarseturs er m.a.:

a. að annast starfsnám nema í lögreglufræðum við há- skóla, sbr. 38. gr., í samstarfi við háskóla,

b. að hafa umsjón með símenntun lögreglumanna innan lögreglu,

c. að annast skipulagningu og framboð sérhæfðra nám- skeiða, eftir atvikum í samstarfi við háskóla eða á grundvelli alþjóðasamstarfs,

d. að vera stjórnvöldum til ráðgjafar um menntun lög- reglumanna,

e. að annast alþjóðasamskipti á vettvangi lögreglumennt- unar,

f. að annast önnur verkefni er lúta að menntun og fræðslu lögreglu.]¹⁾

¹⁾ L. 61/2016, 5. gr.

■ 38. gr. [Inntökuskilyrði nema í starfsnámi hjá lögreglu.

□ 1. Mennta- og starfsþróunarsetur lögreglu annast starfs- nám lögreglumanna og velur nema í starfsnámi í samstarfi við háskóla. Ákvörðun setursins um val á nemum í starfsnámi er endanleg. Nema í starfsnámi skulu fullnægja eftirtöldum al- mennum skilyrðum:

a. vera íslenskir ríkisborgarar, 20 ára eða eldri,

b. hafa ekki gerst brotlegir við refsilög, þetta gildir þó ekki ef brot er smávægilegt eða langt er um liðið frá því að það var framið, né hafa sýnt af sér háttsemi sem getur rýrt það traust sem lögreglumenn verða almennt að njóta,

c. vera andlega og líkamlega heilbrigðir og standast lækn- isskoðun trúnaðarlæknis samkvæmt fyrirliggjandi kröfum sem mennta- og starfsþróunarsetur lögreglu setur reglur um í samstarfi við háskóla,

d. hafa lokið stúdentsprófi eða annarri sambærilegri menntun,

e. samkvæmt nánari kröfum sem ráðherra setur með reglugerð, á grundvelli tillagna frá mennta- og starfsþróun- arsetri lögreglu, m.a. um menntun, starfsþjálfun, tungumála- kunnáttu og líkamlega færni.

□ 2. Til að sannreyna hvort viðkomandi uppfylli skilyrði b- liðar 1. mgr. er mennta- og starfsþróunarsetri lögreglu heimilt að afla upplýsinga úr sakaskrá og málaskrá lögreglu.]¹⁾

¹⁾ L. 61/2016, 5. gr.

■ 39. gr. [Samningar um kennslu- og rannsóknastarfsemi á sviði lögreglufræða.

□ 1. Ráðherra sem fer með málefni háskóla gerir samninga við háskóla um kennslu- og rannsóknastarfsemi á sviði lög- reglufræða í samræmi við ákvæði 21. gr. laga um háskóla. Við gerð samnings skal haft samráð við mennta- og starfs- þróunarsetur lögreglu.

□ 2. Í samningum skv. 1. mgr. skulu koma fram lágmarks- kröfur um inntak og gæði náms í lögreglufræðum, helstu áherslur í kennslunni, námskrár, námsframboð, kennslufyr- irkomulag, mat og eftirlit með gæðum og annað sem talið er æskilegt af hálfu samningsaðila. Þá skal kveðið á um sérstök inntökuskilyrði, nemendafjölda, gjaldtöku af nemendum og greiðslur fyrir aðra þjónustu sem veitt er á grundvelli samn- ingansins.

□ 3. Samráð skal haft við mennta- og starfsþróunarsetur lög- reglu þegar fjallað er um framkvæmd kennslu- og rannsóknastarfsemi á sviði lögreglufræða á árlegum samráðsfundi háskóla með ráðherra sem fer með málefni háskóla.]¹⁾

¹⁾ L. 61/2016, 5. gr.

■ [39. gr. a. *Reglugerð um starfsemi mennta- og starfsþróunarseturs lögreglu.*

□ Ráðherra setur í reglugerð,¹⁾ að fenginni tillögu mennta- og starfsþróunarseturs, nánari fyrirmæli um framboð sérhæfðra námskeiða, inntökuskilyrði nema í starfsnám og starfsemi mennta- og starfsþróunarseturs lögreglu.]²⁾

¹⁾ Rg. 490/1997, sbr. 1102/2008 og 445/2015. Rg. 221/2017. ²⁾ L. 61/2016, 5. gr.

[IX. kafli. *Vinnsla og miðlun persónuupplýsinga.*]¹⁾

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

■ [40. gr.

□ Lögreglu er heimil vinnsla persónuupplýsinga, þar á meðal þeirra upplýsinga sem viðkvæmar geta talist, að því marki sem slík vinnsla telst nauðsynleg vegna starfsemi og hlutverks hennar samkvæmt lögum þessum. Um vinnslu persónuupplýsinga samkvæmt lögum þessum fer eftir lögum um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga og lögum um vinnslu persónuupplýsinga í löggæslutilgangi.]¹⁾

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

■ [41. gr.

□ Lögreglu er heimilt að miðla persónuupplýsingum að því marki sem telst nauðsynlegt vegna starfsemi og hlutverks hennar samkvæmt lögum þessum. Um miðlun persónuupplýsinga lögreglu fer einnig eftir ákvæðum III. kafla laga um vinnslu persónuupplýsinga í löggæslutilgangi.]¹⁾

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

■ [42. gr.

□ Í samræmi við ákvæði tollalaga er lögreglu heimilt að safna og skiptast á upplýsingum um farþega og áhöfn við aðra handhafa lögregluvalds og [tollyfirvöld]¹⁾ í þágu eftirlits og greiningarstarfs eða vegna rannsókna á ætluðum brotum.

□ Lögreglu er heimilt að miðla upplýsingum um farþega og áhöfn til erlendra yfirvalda að því marki sem nauðsynlegt er til að koma í veg fyrir, koma upp um, rannsaka eða saksækja fyrir hryðjuverk eða önnur alvarleg afbrot. Um slíka miðlun fer að öðru leyti eftir ákvæðum III. kafla laga um vinnslu persónuupplýsinga í löggæslutilgangi. Ráðherra er heimilt að setja nánari reglur um miðlun upplýsinga samkvæmt ákvæði

þessu, þar á meðal hvaða embætti eða stofnun skuli annast slíka miðlun.]²⁾

¹⁾ L. 141/2019, 46. gr. ²⁾ L. 75/2019, 37. gr.

[X. kafli.]¹⁾ *Ýmis ákvæði.*

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

■ [43. gr.]¹⁾ *Nánari reglur um framkvæmd laganna.*

□ [Ráðherra]²⁾ setur nánari reglur³⁾ um framkvæmd laga þessara.

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr. ²⁾ L. 162/2010, 141. gr. ³⁾ Rg. 289/2004. Rg. 192/2008. Rg. 350/2009, sbr. 301/2014 og 416/2024. Rg. 1151/2011. Rg. 660/2017. Rg. 280/2020. Rg. 325/2021. Rg. 690/2021.

■ [44. gr.]¹⁾ *Refsingar.*

□ Brot gegn 19.–21. gr. varða fésektum nema þyngri refsing liggji við samkvæmt öðrum lögum.

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

■ [45. gr.]¹⁾ *Gildistaka.*

□ 1. Lög þessi öðlast gildi 1. júlí 1997.

□ . . .

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

■ [46. gr.]¹⁾ . . .

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

[XI. kafli.]¹⁾ *Ákvæði til bráðabirgða.*

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

■ [47. gr.]¹⁾ *Niðurlagning Rannsóknarlögreglu ríkisins. . .*

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr.

■ [[48. gr.]¹⁾ *Undanþága frá aldurskilyrði. . .]²⁾*

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr. ²⁾ L. 29/1998, 7. gr.

■ [[49. gr.]¹⁾

□ 1. Þeir sem náð hafa 63 ára aldri við gildistöku laga þessara en eru ekki orðnir 65 ára geta innan sex mánaða frá gildistöku laganna óskað eftir því að eldri reglur um starfslokaaldur gildi um þá. Nái þeir 65 ára aldri innan sex mánaða frá gildistöku laganna skulu þeir setja fram slíka ósk áður en þeim aldri er náð. Óski lögreglumáður eftir því að eldri reglur um starfslokaaldur gildi um hann skal hann senda bréflaga tilkynningu þess efnis til embættis ríkislögreglustjóra.

□ 2. Þeim sem náð hafa 65 ára aldri við gildistöku laganna en eru ekki orðnir 70 ára skal veitt lausn frá embætti í síðasta lagi frá og með 1. maí 2003 nema þeir óski þess fyrir þann tíma að eldri reglur um starfslokaaldur gildi um þá. Skal þá senda bréflaga tilkynningu þess efnis til embættis ríkislögreglustjóra.]²⁾

¹⁾ L. 75/2019, 37. gr. ²⁾ L. 56/2002, 7. gr.